

Reactie ODMH op de bevindingen van de accountant bij de controle op de jaarrekening 2015

Inleiding

Op 23 juni 2016 is de jaarrekening 2015 van de Omgevingsdienst Midden-Holland door het algemeen bestuur vastgesteld. Deze jaarrekening was gecontroleerd door Deloitte en bevatte een goedkeurende verklaring. In het accountantsverslag 2015 en ook in de vergadering van het algemeen bestuur deed Deloitte positief verslag over de jaarrekening en de controle daarop. Wel heeft de accountant enkele bevindingen en aanbevelingen gedaan. Onderstaand volgt allereerst een opsomming van deze bevindingen en aanbevelingen en de reactie van de ODMH daarop. Tot slot wordt een samenvatting van alle bevindingen en adviezen weergegeven. Het accountantsverslag 2015 is als bijlage bijgevoegd.

Bevindingen/adviezen door accountant

In het accountantsverslag is een aantal bevindingen gedaan door de accountant. Bij elk van deze bevindingen heeft de accountant ook een advies afgegeven. Onderstaand worden de bevindingen afzonderlijk opgesomd. Bij elk van die bevindingen wordt ook de reactie van de ODMH weergegeven.

1. Frauderisicoanalyse

Voor verslagjaar 2015 is door de ODMH een frauderisicoanalyse opgesteld en vastgesteld in het MT. Deloitte vindt het een positieve ontwikkeling dat het vastleggen en bespreken van (fraude)risico's de nodige aandacht krijgt. Deloitte adviseert de (fraude)risico's elk jaar kritisch te beoordelen, te actualiseren, verder te verbeteren en de gedocumenteerde (fraude)risicoanalyse opnieuw te laten vaststellen, waarbij het algemeen bestuur deel uitmaakt van dit proces. Hierdoor wordt de (fraude)risicoanalyse een vast onderdeel van de planning & controlcyclus bij de ODMH.

Reactie ODMH:

Het bestuur en het management zijn zich bewust van frauderisico's. Hiervoor zijn diverse beheersmaatregelen getroffen. De frauderisicoanalyse inventariseert de risico's en de beheersmaatregelen van de ODMH. Een samenvatting van de analyse zal voortaan jaarlijks ter informatie ingebracht worden in het dagelijks bestuur. Ook zal dan melding gemaakt worden van eventuele aanvullende beheersmaatregelen.

2. Weerstandsvermogen

Deloitte adviseert de ODMH om tenminste een algemene reserve aan te houden ter hoogte van de risico's, zoals beschreven in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing in het jaarverslag, maar daarnaast ook rekening te houden met een marge, zodat het weerstandsvermogen voldoende is om eventuele tegenvallers bovenop de geïdentificeerde risico's op te kunnen vangen.

Reactie ODMH:

Jaarlijks actualiseert de ODMH de risicoanalyse. Bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2015 is een deel van het resultaat toegevoegd aan de algemene reserve. Bij de vaststelling van de 1^e Managementrapportage 2016 is ingestemd met de aanvulling van

de algemene reserve met € 28.720, zodat de algemene reserve conform het advies van Deloitte per 2016 weer gelijk is aan de omvang van de geïnventariseerde risico's (€ 1.522.500). Om de staande methodiek te ijken, gaat de ODMH in het najaar 2016 in gesprek met het Nederlands adviesbureau voor risicomanagement (NAR).

3. Inkoopproces

Deloitte heeft de interne beheersmaatregelen met betrekking tot onder andere het inkoopproces beoordeeld. Aandacht wordt gevraagd voor de documentatie van de prestatieleveringen. Bepaald dient te worden in welke gevallen uitgebreide documentatie van de prestatielevering noodzakelijk is.

Reactie ODMH:

Wij zullen dit advies opvolgen. De bewijzen van prestatielevering zullen in de loop van 2016 gearchiveerd gaan worden, waarbij vooralsnog een ondergrens van € 1.000 exclusief btw gehanteerd zal worden. Voor het documenteren van bewijzen van prestatielevering zal het digitale inkoopproces aangepast worden.

4. Betaalproces

Deloitte adviseert de ODMH om een logfunctie in het financiële pakket Exact te implementeren en een tweede controle uit te voeren op de wijzigingen van crediteurenstamgegevens. Bovendien adviseert om de steekproefsgewijze controle op de bankrekeningnummers zichtbaar vast te leggen.

Reactie ODMH:

Vanwege de geringe omvang van de administratie en de beperkte lijst met crediteuren achten wij het niet noodzakelijk om de (kostbare) logfunctie van Exact te implementeren. Elke nieuwe crediteur wordt bij het aanmaken van de stamgegevens door een tweede persoon gecontroleerd. De controle wordt ook zichtbaar vastgelegd. Wijzigingen in reeds bestaande stamgegevens worden nog niet gecontroleerd door een tweede persoon. Met ingang van medio 2016 zal ook hier een extra controle op uitgevoerd worden. Ook de steekproefsgewijze controle op de bankrekeningnummers, die reeds uitgevoerd wordt, zal vanaf dat moment zichtbaar vastgelegd worden.

5. Volledigheid van de opbrengsten

De financiële huishouding van de ODMH kenmerkt zich door het feit dat sprake is van een relatief grote diversiteit aan opbrengststromen. Het is belangrijk deze opbrengststromen goed te monitoren. Dit kan onder andere door specifieke controles uit te voeren op de volledigheid van de opbrengsten. Deloitte constateert dat er reeds controles uitgevoerd worden, maar dat deze uitgebreid zouden kunnen worden.

Reactie ODMH:

Wij zullen dit advies opvolgen door de opbrengsten in exceloverzichten op te nemen en deze periodiek te controleren op volledigheid. Hiermee wordt deze controle een vast onderdeel van het verbijzonderde interne controleplan.

6. Onderhanden werk

De grootste opbrengststroom betreft opbrengsten van geleverde milieu- en BWT-taken aan de deelnemende gemeenten en provincie. De producten worden volgens verschillende afrekenmethoden in rekening gebracht. Deze afrekenmethoden zijn toegelicht in de door het

algemeen bestuur vastgestelde productenboeken. Een groot aantal producten wordt pas afgerekend bij het gereedkomen van deze producten. Het komt voor dat producten per jaareinde nog niet gereed zijn. Deloitte geeft aan dat de opbrengsten in hetzelfde jaar als de reeds gemaakte kosten verantwoord dienen te worden volgens het matching-principe. Zij adviseren daarom nader onderzoek te doen en beleid hieromtrent te formuleren. Dit beleid gaat in op (tussentijdse) afrekening en op de communicatie hierover met de deelnemers.

Reactie ODMH:

De producten, die de ODMH levert aan de gemeenten en provincie, worden afgerekend conform de door het algemeen bestuur vastgestelde productenboeken op het moment dat de producten gereed zijn. Aan het eind van elk jaar zijn er daarom lopende producten, waaraan al wel uren besteed zijn maar die nog niet gereed zijn en dus conform de productenboeken nog niet afgerekend kunnen worden. Deze uren worden dus ook niet in de jaarrapportages van de gemeenten en provincie opgenomen. De ODMH volgt hiermee een bestendige gedragslijn, die doorbroken zal worden als het onderhanden werk per jaareinde ingeboekt wordt. In 2016 zal de ODMH onderzoeken wat de gevolgen van deze systeemwijziging zijn voor de ODMH en haar deelnemers en zal hierover in overleg blijven met de accountant.

7. Gereed melden producten

Deloitte constateert dat gereedmelding van een product zelfstandig door een uitvoerend medewerker plaatsvindt. Deloitte adviseert om een tweede persoon mee te laten beslissen over het feit of een product als 'gereed' aangemerkt kan worden.

Reactie ODMH:

De gereedmelding van een product wordt zelfstandig uitgevoerd door een medewerker. Hierop vindt geen extra controle plaats. Wel heeft de betrokken teamleider een rol bij het product, door bijvoorbeeld het accorderen van bijbehorend advies. Daarnaast heeft de teamleider een controlerende rol bij het opstellen van de maand- en jaarrapportages voor de gemeenten en provincie. Elke rapportage wordt inhoudelijk gecontroleerd op productniveau. Hiermee wordt (indirect) ook de beëindiging van een product gecheckt.

8. Subsidieprojecten

In verband met een aantal taken en activiteiten (projecten), ontvangt de ODMH subsidies. De ODMH dient te voldoen aan de subsidievoorwaarden van de subsidieverstrekker. Deloitte heeft geconstateerd dat geen zichtbare controle ten aanzien van het voldoen van de bestedingen aan deze subsidievoorwaarden plaatsvindt. Zij adviseert bij de boekingen op projecten een vastlegging te maken van de toets aan de subsidievoorwaarden, waardoor rechtmatige besteding kan worden gemonitord. Bovendien adviseert Deloitte om afspraken te maken met de subsidiegever bij onduidelijkheden in de subsidievoorwaarden

Reactie ODMH:

De ODMH gaat bij de interimcontrole 2016 in gesprek met Deloitte om de vorm en de inhoud van deze vastlegging te bespreken. In verband met de vaak omvangrijke subsidievoorwaarden is het van de belang de reikwijdte van dit advies te bepalen.

9. Automatisering

Ten aanzien van de automatisering heeft Deloitte een drietal adviezen.

9a. Gebruiksbeheer

Deloitte constateert dat de ODMH beschikt over standaard procedures voor het toekennen en intrekken van rechten, maar dat er nog geen periodieke controles op uitgevoerd worden. Zij adviseert in aanvulling op de procedure een periodieke review uit te voeren.

9b. Wijzigingsbeleid

ODMH beschikt over wijzigingsbeleid. Zij raadt aan in dit beleid een audit-trail op te nemen aangaande het testen, goedkeuren en doorvoeren van wijzigingen, omdat door de beperkte omvang van het verantwoordelijke team een conflict in rollen en verantwoordelijkheden kan optreden.

9c. Rapportagetool

De ODMH gebruikt een rapportagetool om rapportages te genereren. Deze rapportages bevatten productiegegevens en worden gebruikt voor managementrapportages en voor de facturatie. Deloitte heeft geconstateerd dat de rapportages op een complexe, maar navolgbare manier worden opgesteld. Zij adviseert dat de gebruikte query's aan versie- en wijzigingsbeheer onderhevig dienen te zijn, om de betrouwbaarheid van de rapportages te waarborgen.

Reactie ODMH:

De ODMH zal in de tweede helft van 2016 onderzoeken op welke wijze de adviezen van Deloitte op het gebied van automatisering kunnen worden uitgevoerd of toegepast.

10. Europese aanbesteding

In 2015 heeft een verlenging van een contract plaatsgevonden inzake de lease van kopieermachines. Hierbij is de drempelwaarde van € 207.000 voor Europese aanbesteding in beeld gekomen. De totale verlenging bleek de drempelwaarde niet overschreden te hebben en was dus rechtmatig. Deloitte adviseert desondanks om ook bij contractverlenging een inschatting te maken van de verwachte contractwaarde en eventueel advies in te winnen over de te volgen procedure voor de aanbesteding.

Reactie ODMH:

De ODMH neemt dit advies ter harte.

Samenvatting

In onderstaand overzicht worden alle bevindingen en de reacties daarop samengevat.

Nr.	Bevinding/advies	Reactie
1	Frauderisicoanalyse vast laten stellen in AB	Huidige werkwijze voortzetten en rapporteren aan het DB
2	Weerstandsvermogen aanvullen minimaal ter hoogte van risico's en bij voorkeur ook marge toevoegen	Aanvulling wordt gedaan in 2016 tot de hoogte van de geactualiseerde risicoanalyse
3	Beleidsregels vaststellen voor prestatielevering bij inkoopproces	Advies wordt opgevolgd. Facturen van € 1.000 of meer moeten voorzien worden van een bewijs van prestatielevering
4	Logfunctie implementeren, controle uitvoeren op wijzigingen in crediteurenstamgegevens en controle bankrekeningnummers zichtbaar vastleggen	Logfunctie niet implementeren vanwege (hoge) kostprijs; advies over controle op wijzigingen in crediteurenstamgegevens en op bankrekeningnummers wordt opgevolgd

5	Uitbreiden controle op volledigheid opbrengsten	Advies wordt opgevolgd
6	Onderhanden werk per jaareinde in opbrengsten verantwoord	Advies wordt in 2016 onderzocht op de gevolgen voor de ODMH en haar deelnemers, in overleg met de accountant
Nr.	Bevinding/advies	Reactie
7	Gereedmelding producten laten controleren door een tweede persoon	Controle wordt indirect al uitgevoerd bij de controle van de jaar- en maandrapportages
8	Uitgaven bij subsidieprojecten toetsen aan subsidievoorwaarden	Nader uit te werken in overleg met Deloitte
9	<ul style="list-style-type: none"> a. Periodieke review op het toekennen en intrekken van rechten b. Een audit-trail opnemen in het wijzigingsbeleid c. Versie- en wijzigingsbeheer toepassen op de query's voor rapportages 	In tweede helft van 2016 wordt onderzocht hoe de adviezen uitgevoerd en toegepast kunnen worden
10	Bij contractverlenging toetsen aan drempelwaarde Europese aanbesteding	Advies wordt opgevolgd